

Tasviriy san'at darslarida interfaol usullarning afzalliklari

Abdullayev Almardon Xaydarovich

QDU Dotsenti

Abduqahhorova Gulzoda Soyibjon qizi

TSMG yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Badiiy ta'lim o'quvchilarda ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va o'zini namoyon qilishda muhim rol o'ynaydi. An'anaviy san'at darslari ko'pincha passiv o'rganish usullariga tayanadi, bu esa o'quvchilarning faolligi va ijodkorligini cheklashi mumkin. Ushbu ilmiy maqolada o'quvchilarning bilim olish tajribasini oshirish uchun san'at darslarida interfaol usullarni qo'llashning afzalliklari o'rganiladi. U turli interaktiv yondashuvlarni, jumladan amaliy faoliyat, hamkorlikdagi loyihalar, texnologiya integratsiyasi va tajribaviy o'rganishni o'rganadi. Bundan tashqari, maqolada interfaol usullarning o'quvchilar motivatsiyasi, mahoratini rivojlantirish va badiiy ifodaga ijobiy ta'siri muhokama qilinadi. Interfaol usullarni qo'llagan holda, o'qituvchilar o'quvchilarni ilhomlantiradigan va san'atni umrbod qadrlashni rivojlantiradigan dinamik va qiziqarli san'at darslarini yaratishi mumkin.

Kalit soz'lar: Badiiy ta'lim, o'quvchilar, tanqidiy fikrlash ko'nikmalari, materiallar va usullar, texnologiya integratsiyasi.

Kirish

Badiiy ta'lim o'quvchilarning ijodkorligini kashf etish, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish va o'z fikrini badiiy ifoda etish uchun platforma bo'lib xizmat qiladi. Biroq, an'anaviy san'at darslari ko'pincha ma'ruzalar va namoyishlar kabi passiv ta'lim usullariga tayanadi, bu esa o'quvchilarning faolligiga to'sqinlik qilishi va ularning badiiy o'sish imkoniyatlarini cheklashi mumkin. Ushbu maqola san'at darslarida interfaol usullarni qo'llashning afzalliklari va ularning talabalarning o'rganish tajribasiga ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

O'quvchilarni tasviriy san'at darslariga jalb etishning samarali usullaridan biri amaliy mashg'ulotlardir. Talabalarga turli materiallar va usullardan foydalangan holda faol san'at yaratish imkoniyatini berish badiiy jarayonni chuqurroq tushunish va qadrlashga yordam beradi. Amaliy mashg'ulotlar tajriba o'tkazish, muammoni yechish va tavakkal qilishga undaydi, bu esa o'quvchilarning badiiy qobiliyatlarini o'rganish va shaxsiy uslublarini rivojlantirish imkonini beradi. Badiiy materiallar bilan faol shug'ullanib, o'quvchilar badiiy tushunchalarni taktil bilan tushunishadi va texnik ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Hamkorlikdagi loyihalar jamoaviy ish, muloqot va talabalar o'rtasida fikr almashishni ta'minlaydi. Badiiy loyihalar ustida birgalikda ishlash orqali talabalar turli nuqtai nazarlarni qadrlashni, farqlarni muhokama qilishni va birgalikda mazmunli san'at asarlarini yaratishni o'rganadilar.

Hamkorlikdagi loyihalar tengdoshlarni o'rganishni rag'batlantiradi va talabalarga o'zlarining noyob kuchli va iste'dodlarini birlashtirish uchun imkoniyatlar yaratadi. Ushbu hamkorlikdagi yondashuv san'at sinfida hamjamiyat hissini uyg'otadi va talabalarni professional san'at olamida hamkorlikda ishlashga tayyorlaydi. San'at darslarida texnologiya integratsiyasi interaktiv ta'lim tajribasi uchun ajoyib imkoniyatlarni taqdim etadi. Grafik dizayn dasturlari, raqamli rasm ilovalari va multimedia tahrirlash dasturlari kabi raqamli vositalar talabalarga badiiy ifoda uchun yangi yo'llarni taqdim etadi. Texnologiya talabalarga turli xil texnikalar bilan tajriba o'tkazish, tasvirlarni manipulyatsiya qilish va turli badiiy uslublarni o'rganish imkonini beradi. Bundan tashqari, interfaol doskalar, planshetlar va raqamli proyektorlarning integratsiyasi badiiy tushunchalar taqdimotini yaxshilaydi, guruh muhokamalarini osonlashtiradi va real vaqt rejimida fikr-mulohaza yuritish imkonini beradi, talabalarni o'quv jarayoniga yanada jalb qiladi. Tajribali o'rganish o'quvchilarni sinf chegarasidan tashqarida haqiqiy san'at tajribasiga cho'mdiradi. San'at muzeylari, galereyalari va jamoat san'at tadbirlariga sayohatlar talabalarga san'atni madaniy kontekstda kuzatish, tahlil qilish va qadrlash imkoniyatini beradi. Tajribali ta'lim talabalarni o'zlarining badiiy amaliyotlari va kengroq san'at olami o'rtasida aloqa o'rnatishga undaydi, san'at tarixi, estetika va madaniy xilma-xillikni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Shuningdek, talabalarni professional rassomlar, ularning ijodiy jarayonlari va badiiy sayohatlari bilan tanishtirish orqali ilhomlantiradi.

Tasviriy darslarga interfaol usullarning kiritilishi o'quvchilarning motivatsiyasi va malakasini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Interfaol yondashuvlar o'quvchilarning san'atga bo'lgan qiziqishi va ishtiyoqini uyg'otadigan dinamik va qiziqarli o'quv muhitini yaratadi. Amaliy mashg'ulotlar, hamkorlikdagi loyihalar va tajribaviy o'rganishda faol ishtirok etish orqali talabalar o'zlarining badiiy o'sishiga chuqurroq egalik hissi va sarmoyani his qilishadi. Interfaol usullar, shuningdek, ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi, chunki talabalar badiiy materiallar va jarayonlar bilan faol shug'ullanish orqali o'z texnikalarini mashq qilish va takomillashtirish imkoniyatiga ega.

Badiiy ifodani tarbiyalash

San'at darslarida interfaol usullar o'quvchilarga o'zlarining badiiy qarashlarini kashf qilish va ifodalash uchun vositalar va imkoniyatlarni taqdim etadi. Badiiy jarayonda faol ishtirok etib, talabalar o'zlarining noyob badiiy ovozi rivojlantiradilar, turli xil san'at shakllari va vositalari bilan tajriba o'tkazadilar va ijodiy chegaralarini kengaytiradilar. Interfaol usullar o'quvchilarga o'zlarining badiiy rivojlanishiga egalik qilish, o'zini namoyon qilish, ishonch va san'atni umrbod qadrlashga yordam beradi. Badiiy ifodani tarbiyalash badiiy ta'limning asosiy maqsadi bo'lib, bu maqsadga erishishda interfaol usullar muhim rol o'ynaydi. Faol ishtirokni rag'batlantirish va izlanish imkoniyatlarini taqdim etish orqali interfaol usullar o'quvchilarga o'zlarining noyob badiiy ovozi rivojlantirish va ijodiy qobiliyatlarini namoyon etish imkonini beradi. Ushbu bo'lim interfaol usullarning badiiy ifodani rivojlantirish, o'ziga bo'lgan ishonchni oshirish va san'atni umrbod qadrlashni singdirish usullarini chuqurroq o'rganadi.

1. Qidiruv va tajribani rag'batlantirish:

San'at darslarida interfaol usullar o'quvchilarni turli san'at shakllari, texnikasi va vositalarini o'rganishga undaydigan qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratadi. Amaliy mashg'ulotlar va hamkorlikdagi loyihalar orqali talabalar turli materiallar, asboblari va jarayonlar bilan tajriba o'tkazish erkinligiga ega. Ular an'anaviy san'at turlarining chegaralarini oshirib, innovatsion yondashuvlarni o'zlashtirib, sinov va xato bilan shug'ullanishlari mumkin. Tadqiq qilish va tajriba qilish erkinligi talabalarga o'z g'oyalarini yaratish va ifoda etishning yangi usullarini kashf qilish imkonini berib, ularning badiiy ifodasini rivojlantiradi.

2. Badiiy ovozni rivojlantirish:

Badiiy ifoda chuqur shaxsiydir va shaxsning o'ziga xos nuqtai nazari va tajribasini aks ettiradi. Interfaol usullar talabalarga badiiy ovozni rivojlantirish uchun vositalar va imkoniyatlarni taqdim etadi. Badiiy jarayonda faol ishtirok etish orqali o'quvchilar o'z xohish-istaklari, qiziqishlari va mavzularini chuqurroq anglab yetadilar. Ular rang, kompozitsiya va ramziylik kabi badiiy elementlardan foydalangan holda o'z fikrlarini vizual tarzda etkazishni o'rganadilar. Doimiy mashq va izlanishlar orqali talabalar o'zlarining badiiy ovozlari yaxshilaydilar va ularning shaxsiyati va badiiy qarashlarini aks ettiruvchi o'ziga xos uslubni rivojlantiradilar.

3. O'ziga ishonchni shakllantirish:

San'at darslarida interfaol usullar o'quvchilarning badiiy rivojlanishiga egalik qilishlariga yordam beradi, bu esa o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradi. Amaliy mashg'ulotlar, hamkorlikdagi loyihalar va taqdimotlarda faol ishtirok etish orqali talabalar o'z ishlari uchun fikr-mulohazalar va e'tirof oladilar. Tengdoshlar va o'qituvchilarning bunday tasdiqlashi va qo'llab-quvvatlashi ijobiy o'zini-o'zi imidjiga hissa qo'shadi va ularning badiiy qobiliyatlariga ishonchni mustahkamlaydi. Talabalar o'zlariga bo'lgan ishonchlari ortgan sari, ular tavakkal qilishga, qiyinchiliklarga dosh berishga va o'z asarlari orqali o'zlarini haqiqiy ifoda etishga tayyor bo'lishadi.

4. Ijodiy muammolarni yechish qobiliyatini rivojlantirish:

Badiiy ifoda ko'pincha qiyinchiliklarni engish va ijodiy muammolarni hal qilishni o'z ichiga oladi. Tasviriy san'at darslarida interfaol usullar o'quvchilarni tanqidiy fikrlashga, muammoni yechish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Badiiy to'siqlar yoki cheklovlarga duch kelganda, talabalar muqobil echimlarni o'rganishga, yondashuvlarini moslashtirishga va qutidan tashqarida o'ylashga taklif qilinadi. Ushbu ijodiy muammolarni hal qilish jarayoni nafaqat ularning badiiy ifodasini oshiradi, balki ularni hayotining boshqa jabhalarida qo'llaniladigan qimmatli ko'nikmalar bilan ham jihozlaydi.

5. Hissiy va shaxsiy rivojlanishni tarbiyalash:

San'at his-tuyg'ularni uyg'otish, introspeksiyaning ilhomlantirish va o'zini namoyon qilish vositasi bo'lib xizmat qilish qudratiga ega. San'at darslarida interfaol usullar o'quvchilarga o'z his-tuyg'ularini o'z asarlari orqali o'rganish va ifodalash uchun xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi joy yaratadi. Ushbu hissiy izlanish shaxsiy o'sishni va o'z-o'zini anglashni rivojlantiradi. Badiiy asarlar yaratish orqali o'quvchilar o'z his-tuyg'ulari, tajribalari va nuqtai nazarlarini qayta ishlashlari va

muloqot qilishlari mumkin, bu esa o‘zini va boshqalarni chuqurroq tushunishga olib keladi.

6. San'atni umrbod qadrlashni singdirish:

Interfaol usullarni qo'llash orqali o'quvchilar sinfdan tashqarida ham mavjud bo'lgan san'atni chuqurroq qadrlashadi. Tajribali ta'lim orqali, masalan, san'at muzeylariga, galereyalarga va jamoat tadbirlariga tashrif buyurish, talabalar turli xil badiiy uslublar, tarixiy davrlar va madaniy ifodalar bilan tanishadilar. Bu ta'sir ularning badiiy dunyoqarashini kengaytiradi, san'atning madaniy ahamiyatini tushunishni rivojlantiradi va uning turli shakllarida badiiy ifodani umrbod qadrlash hissini uyg'otadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, tasviriy san'at darslarida interfaol usullar o'quvchilarda badiiy ifodani tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi. Izlanishni rag'batlantirish, badiiy ovozni rivojlantirish, o'ziga ishonchni oshirish, ijodiy muammolarni hal qilishga yordam berish, hissiy rivojlanishni tarbiyalash va san'atga umrbod qadrlashni singdirish orqali bu usullar o'quvchilarga o'z ijodini chinakam namoyon etishga imkon beradi. Badiiy jarayon bilan interfaol ishtirok etish orqali talabalar butun hayoti davomida badiiy ifoda etish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar, ishonch va ishtiyoqni rivojlantiradilar.

Tasviriy darslarga interfaol usullarni kiritish faol ishtirok etish, hamkorlik va badiiy mahoratni rivojlantirish orqali o'quvchilarning o'rganish tajribasini oshiradi. Amaliy mashg'ulotlar, hamkorlikdagi loyihalar, texnologiya integratsiyasi va tajribaviy o'rganish - bularning barchasi dinamik va qiziqarli san'at sinfiga hissa qo'shadi. Interfaol usullarni qo'llagan holda o'qituvchilar o'quvchilarni o'z ijodkorliklarini o'rganishga, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga va san'atga umrbod ishtiyoqini rivojlantirishga ilhomlantirishi va kuchaytirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Valentinovna, Mamadjanova Svetlana, and Urinbaeva Azada Baxadirovna. "The role of mobile applications in the education system." *Onomázein* 62 (2023): December (2023): 2088-2093.
2. Bakhadirovna, Urinbaeva Azada, Erkinjonova Shakhmina Oybekjonovna, and Yolchiyeva Oygul Khan Shermuhomadovna. "THE ROLE OF MOBILE TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 11.12 (2023): 1192-1194.
3. Baxadirovna, Urinbaeva Azada, and Azimov Azizbek Alisher o'g'li. "7-SINFLARDA KO'PAYTMA VA YEG'INDINING ASSOTSIATIVLIK XOSSASINI GEOMETRIK SHAKLLAR ORQALI TUSHUNTIRISH." *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi* 21.2 (2024): 43-45.
4. Baxadirovna, Urinbaeva Azada, and Abdumannonov Olimjon Xurramjon o'g'li. "RIVOJLANIB BORAYOTGAN DUNYODA" MASOFAVIY TA'LIM" O' RNI VA AHAMIYATI." *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi* 21.2 (2024): 40-42.
5. Azada, Urinbaeva, and Ikromov Muxamadali. "Python dasturlash tili ahamiyati va o'qitish metodikasi." *Research and Publications* 1.1 (2024): 153-156.